

DTL beretning 2015

Selv om vi er et lille fag, ja måske et Micro fag så fylder vi mere og mere i medierne og dermed folks bevidsthed. Tækkefaget har aldrig været mere synligt end i det forgangne år. Og tendensen ser heldigvis ud til at fortsætte. Men vi gør jo også noget for det. Der er ingen tvivl om at stråtagets kontor virkelig er en medvirkende årsag til vores synlighed. Jørgen gør et fantastisk stykke arbejde, og ja han er ansat til det, men alligevel. Jeg vil sige at han yder langt over forventning, og mange tak for det.

Lad mig nævne bogen Naturens eget tag og som er anmeldt i bladet TRÆ af Arkitekt Niels Nygaard og udgives af træsektionen og i bladet Arkitekten hvor Jørgen Christiansen i positive vendinger har skrevet om bogen og faget. Seneste artikel er fra politikken i onsdags hvor vi fik 3 hele sider. Sidste forår havde vi 10 sider i Frilands Liv som nåede ud til 120.000 landejendomme. Bonderøven og Building green. Og endnu engang 80 arkitektstuderende til et to dages kursus i stråtagets muligheder. Jeg kunne blive ved længe. Stråtagets kontor er med hele tiden også med at fremme mischantus dyrkning i DK. Jeg tænker bl.a. på området til Århus vand.

Stråtagets kontor er jo et fælles barn som vi har sammen med Jysk tækkemandslaug. Og dette forældrearbejde går egentlig over al forventning. Vi bidrager hver i sær med forskellige tiltag som kan bruges i markedsføringen af faget. Seneste tiltag fra jysk er den tækkede trailer som kan lånes af alle til messer og udstillinger. Og de var med til undersøgelsen om bæredygtigt materiale udført af Teknologisk institut. DTL har primært arbejdet med brandprøver og test af flyveild. Dette er sket i samarbejde med Niels Strange DB, og DBI hvor der er afprøvet flere tage i lighed med en klasse T test. Resultaterne lover glimrende og skulle gerne munde ud i at der kan tækkes med 5 m. afstand til skel når der brandsikres. Dette vil jo give os uendelig mange flere muligheder for at bygge med strå.

Ellers startede tækkeåret med et ITS møde i Sydafrika for ca. 35 stykker. En fantastisk tur sammen med tækkefolk fra 7 lande, ca. 135 mand i alt. Og der blev virkelig set og snakket stråtag. I skulle virkelig melde jer som deltager til disse ITS meetings. Næste møde er i Sverige, formodentlig til september. Det var faktisk under turen til Sydafrika at vi snakkede meget om at tække på lukkede konstruktion. For allerede efter det første møde med 80 arkitektstuderende der stillede krav om endnu mere bæredygtighed i vores tag ved at regne stråtaget

med i isoleringen blev vi klar over at der var en udfordring af dimensioner. Nemlig det at vi skulle kunne tække på lukkede konstruktioner. Noget Holland har gjort i ca. 20 år. Derfor var det oplagt at besøge Holland og snakke om emnet med Henk Horlins og et større tækkefirma for at se og høre deres erfaring med lukkede tage.

Vi fik taget hul på problemet med byggehøjder, primært på vestkysten. Vi besøgte borgmesteren og hans planchef på Fanø, for at tale om kommuneplan og lokalplaner der er i direkte modstrid med tækkefaget, da de taler om stråtag allerede fra 35 grader. Og Fanø var et oplagt sted at starte da kommunen næsten udelukkende lever af stråtag. Vi fik en god snak og dialog med dem men har endnu ikke set resultater eller virkning. Men ting tager jo tid. Det er DTL's klare målsætning at forsøge og lave plads og højde til mere stråtag på hele vestkysten. Og nu hvor vi anbefaler hældninger over 50 grader så er behovet for dialog og justering endnu større. Men det er og bliver en svær opgave.

Vi afholdt en fælles bindedag i begyndelsen af september på Frilandsmuseet, lgen for vi har været der før. En rigtig dejlig dag i solskin og med ca. 100 fremmødte til et fagligt arrangement med flere punkter på dagsordenen inden vi gik en runde og kiggede på stråtag, bygningskultur og endte ved en lille messestand og en bogudgivelse hvor hver fremmødt fik et eksemplar af Jørgens nye bog. Besøget på frilandsmuseet var i øvrigt et chok for mig at se hvordan de passer på bygningerne. Alle træer, primært hurtigt voksende pil har totalt taget magten fra bygningsarkitekten. Alt sumpede i vand og manglende vind til udtørring. Mange steder stod træerne og fejede på tagene. Men jeg blev ikke populær da jeg påtalte dette.

Det blev også året hvor det vendte med hensyn til antallet af medlemmer. Vi fik 10 nye kollegaer i DTL og rigtig velkommen til alle jer, primært unge mennesker og det er jo ekstra dejligt. Aktuelt er 4 nye på ved ind i vores laug. Det blev også året hvor Jens Greve valgte at stoppe sit aktive virke som Tækkemand. Jens har været en meget markant person for tækkefaget i mere end 40 år. Det var Jens der opfandt tækkeskruen i 1986. Et revolutionerende fremskridt for faget. Jens var også meget aktiv med at lave tækkeuddannelsen og var formand for uddannelsesudvalget de første 10 år. Vi skylder alle Jens Greve en stor tak for hans engagement i tækkefaget og fordi han ville dele al hans viden med os andre.

2014 blev også året hvor bestyrelsen virkelig blev og stadig er udfordret da vi fik en ansøgning om optagelse af Tækpol Aps. Tækpol er medlem af Dansk Byggeri. Udfordringen med Tækpol er at samme mand/direktør også har et polsk firma der arbejder i DK. Det er bestyrelsens klare opfattelse at man ikke kan melde en lille del af et firma ind og så arbejde ved siden af med mange mennesker uden overenskomst til en uartig løn, når der samtidig er personsammenfald i ejerkredsen af firmaerne. Den samme regel er for så vidt gældende i Dansk Byggeri, jf. deres vedlægger § 5 så skal alle firmaer i koncernsammenhæng meldes ind. Men Dansk Byggeri har som jeg ser det ikke tjekket for flere firmaer i internationalt sammenhæng men kun i Danmark. Og det går jo slet ikke i min optik. Juristerne i DB er ved at undersøge hvad der er sket i

den aktuelle sag. Og jeg vil sige det på den måde, at hvis der er politisk vilje i DB og mod deres egne vedtægter til at man kan melde få mand ind i DB og så holde de fleste udenfor i et andet firma som kan arbejde til 30 kr. i timen som underleverandør til det firma der er medlem og derved samtidig opnå byggaranti på det hele, ja så har vi virkelig en udfordring i vores medlemskab med DB. Vi har tidlige haft et medlem på Sjælland som prøvede samme fidus, han røg ud. Det virker som Davids kamp mod Goliat men jeg håber at fornuften sejrer.

Vores nye branchevejledning er blevet færdig. Efter 4 års arbejde ligger den nu her på bordet i en trykt udgave som i må tage et eksemplar af med hjem. Vi har flere liggende så bare sig til. Vejen til den nye branchevejledning har været uendelig lang og til tider meget hullet. Det startede jo med bom/bro sagen og meget har været vendt undervejs. Jeg vil gerne takke Jens Kuno for god og konstruktiv støtte hele vejen. Og også tak for hjælpen til DB, Niels Strange og Jacob som den seneste miljørådgiver af mange i processen. Jeg synes selv at resultatet er blevet godt og meget brugeligt. Specielt vores sidste møde med AT gjorde mig rigtig tryk.

Lige efter Nytår blev der afholdt Skills i Bella centret. I år var vi med som opvisningsfag da der ikke var tilstrækkelig materiale at vælge i mellem. Men en meget stor succes med 42000 besøgende til standene. Så også her fik vi promoveret vores fag. Og tak til jer der hjalp. Det var året hvor vi skrabede bunden med meget få lærlinge. 3 + 1 svendeprøve i år. Men fremover ser det meget bedre ud. 8 – 11 - 14 ca. Det sidste nye med vores lærlinge er at skolehjemmet bliver gratis. Her sparer vi så 2 gange 3000 og materialerne til svendeprøven betales også af skolen. Til gengæld skal vi så selv mod betaling levere rørene til prøven. Jeg vil virkelig opfordre alle til at prøve med en lærling, også gerne på korte kontrakter af et halvt år af gangen. Det er virkelig inspirerende når det lykkedes og de unge mennesker bedrager bare så meget til fagets fornyelse og de er virkelig dygtige.

Vores seneste seminar her i januar var en kæmpe succes med 52 deltagere og dermed ny rekord. Seminaret blev afholdt en rigtig god ånd og tone. Meget konstruktivt og med mange positive tilbagemeldinger. Det første rigtige indslag var Tommy Bunch med overskriften, lukkede konstruktioner, konsekvenser og muligheder i relation til BR 2015 Tommy gennemgik mange spændende ting bl.a. at de nye krav til isoleringstykkelser allerede nu er negativ rentable. Ellers hårdt presset blev snakken til lukkede konstruktioner som er fagets allerstørste udfordring lige nu. Et emne uden løsning men vi fortsætter for det skal løses.

Næste indslag handlede om tækkematerialet som et miljørigtigt og meget bæredygtigt materiale. Mathias Høeg fra Teknologisk institut Århus har lige lavet en undersøgelse om tækkerørens bæredygtighed, altså hvor lidt de belaster miljøet i forhold til andre tagtyper. Selv tækkerør fra Kina er det mest bæredygtige tagmateriale til dato. Men for at færdiggøre hele livscyklussen mangler der at beskrive hvad der sker mens taget ligger og når det til sidst skal bortskaffes. Dette arbejde er pågået via en ny videns kupon. Der er ingen tvivl om at stråtaget har et kæmpe forspring i bæredygtigt byggeri. Og bæredygtighed tæller jo 20 % af kravet i fremtiden byggeri. Så det er lige før at tegltag er blevet

uartigt at anvende. Så hvis vi udnytte de muligheder der ligger foran os så får vi virkelig travlt allerede fra i overmorgen

Jacob Ugelvig gennemgik vores nye branchevejledning som jeg har nævnt tidligere. Tag et eksemplar af den og spørg. Så blev der slået et slag for at brandsikre de huse vi tækker. En ejendomsmægler fortalte om alle de myter der er om stråtag og om hvordan vi kan hjælpe hinanden. Der er ingen tvivl om at et hus med stråtag uden brandsikring ikke vil have nogen sønderlig værdi fremover. Så det er vigtigt at vi hjælper vores kunder med at vælge en brandsikring til. Og Erling Bak gennemgik på glimrende vis mulighederne for hvordan vi laver en brandsikring med Sepatec uden at nedsætte levetiden væsentlig på stråtaget. Erling er rigtig god til at forklare hvad der sker for et stråtag når selv små fejl sker. Og at når noget går galt så skyldes det næsten altid flere uheldige faktorer. Jeg ser stadig Erlings graf for mig hvor han viser at hvis slidlaget ændres 8 grader til den dårlige side så bliver taget vådt i 8 cm. dybde i stedet for 4 cm. Og de inderste 4 cm. vil jo næsten aldrig tørre. Denne graf bør i forstørre og hænge op alle steder hvor tækkemænd færdes. For det giver rigtig god mening. Det store gradtab i tækningen sammen med et hårdt spændt stråtag er nemlig skyld i næsten alle tage der nedbrydes for tidligt. Rigtig mange tror der er anvendt dårlige tækkerør men min helt klare viden er at det primært skyldes dårlige tækkemænd. Så til alle jer der ikke følger med i fagets udvikling: Meld jer ind i laugene og få noget hjælp. Jeg støder stadig på tækkemænd der aldrig har hørt om reglen med gradtab. Og tækkemænd der ikke siger fra over for en kunde der vil have et tykt tag eller en arkitekt der har lavet et projekt med for lav hældning.

Finn gennemgik brandprøverne fra DBI som en sidste test før der tages stilling til at nedsætte afstanden til skel til 5 meter. Desværre kom prøven med Sepatec ikke gennem denne første test pga. en misforståelse og et patent, men det skal nok lykkedes. Der var nyt fra skolen og Per Keis fortalte om muligheden for at vi gamle kunne få et svendebrev på lempelige vilkår. Men jeg tror ikke der var mange der turde melde sig.

Jørgen Kaarup gennemgik året på stråtagets kontor. Og der er jo bare vildt gang i at profilere stråtaget. En arkitektstuderende fortalte om sine oplevelser med 80 nye studerende på Hadsten med teori og praktik. Kristine har virkelig kastet sin kærlighed på tækkefaget. Ruud fortalte lidt om sig selv som lærer på skolen og fremviste den nye udstillingstrailer som er sponsoreret af JTL. En super praktisk messetrailer. Et seminar der bliver meget svær at overgå, men det skal vi selvfølgelig.

Jeg skal naturligvis også her nævnte den seneste gigant i tækkearbejde, nemlig det kommende Vadehavscenter nede ved Manø. Det nuværende center skal udvides for ca. 60 millioner. Og der var en fantastisk interesse blandt danske tegnestuer til at byde ind med en mulig løsning. Så der kom ca. 45 forslag hvoraf et var med stråtag. Og valget faldt så på stråtaget. Og efter en del tilpasning så ender det med ca. 1800 m² tagflader og ca. 550 m² lodret eller baglæns tækning. Det er rent faktisk en konstruktion som aldrig tidligere er set tækket i verden, så det bliver spændende hvem der vil prøve kræfter med opgaven. Omvendt så fortæller det jo også at hvis vi får arkitekterne med på at tegne

stråtag, ja så bliver vi udfordret i en hidtil uset sværhedsgrad. Men det vil også stille meget store krav til os på at vurdere om det er teknisk forsvarlige løsninger som arkitekterne kommer med. Vi skal virkelig melde tilbage hvis de har overskredet stråtagets begrænsninger. Og hvis i er i tvivl så henvend jer trygt til bestyrelsen, så hjælper vi gerne. Arkitekter har desværre ikke skyggen af teknisk indsigt i deres arbejde. Derfor går næsten altid grueligt galt hvis vi ikke får rettet tingene til på tegnebordet. Det gik også grueligt galt med det nye vadehavscenter. Her havde de lavet stråtag på bygninger med 30 graders hældning. Og for at undgå en ny skandale i tækkefaget som den i Ålborg Zoo så brugte Jørgen Kaarup og jeg en hel dag på at køre til Kbh. og prøve at hjælpe med tilpasning af tegninger så vi kunne sikre at stråtaget bliver lavet inden for nogle realistiske muligheder. Så jeg ser arkitekterne som vores største udfordringer i fremtiden for dels kan vi ikke undvære dem og dels kan de ikke tegne noget der dur.

Og så lidt om Dansk Byggeri som vi jo også er en del af, selv om vi på nogle punkter nok er den uartige teenager. Som i så i efteråret har der været en kampagne for Byg-garanti ordningen. Det har øget folks kendskab til ordningen så der nu er 66 % der kender til det. Af dem siger de 84 % at helt sikker kun vil bruge en byg-garanti håndværker. Så husk at bruge det i jeres markedsføring for det virker. Bolig-job ordningen blev afskaffet her 31 – 12. Og rigtig mange mener det har skabt et vakuum. Specielt fordi blå blok har meldt ud at de vil genindføre ordningen og måske med tilbagevirkende kraft. Og nu vil de røde så foreslå et endnu højere beløb. Jeg mangler ord for at beskrive situationen. Men heldigvis er meldingen blandt vores kollegaer at telefonen ringer igen, så skal vi ikke bare være glade.

Ellers vil jeg bare opfordre jer til at følge med i alle nyhedsmails fra DB. Rigtig meget af den viden skal vi også bruge i vore hverdag. Meld jer også til relevante kurser og gå hjem møder for det er ganske enkelt nødvendigt at være opdateret. Specielt med det nye BR 2015 bliver vi nødt til at følge med. Og så skal i jævnligt besøge Træsektionens hjemmeside hvor vi har adgang til alle Byg-erfa blade, og træinformationer. HUSK manglende viden vil aldrig være en undskyldning i retten.

Hvis i bruger bare lidt af alle de muligheder i har som medlem af DB og DTL så vil i opdage at i får virkelig meget for pengene.

Jeg vil slutte af med at takke DB for al den hjælp vi har fået i årets løb. Og også tak til træsektionen for jeres altid villige hjælp når det kniber. Og naturligvis mange Tak til dig Margrethe. Specielt for dit store engagement i vores fag. Du er godt nok ikke tækkefaglig med du gør virkelig hvad du kan. Og endelig mange tak til mine kollegaer i bestyrelsen. Vi har haft et virkelig godt arbejdsteam hvor alle bidrager med noget konstruktivt og alt foregår i meget stor enighed, det er dejligt. Og tak til alle jer der er her i dag.